

Већина Немаца се нада победи Џоа Бајдена на председничким изборима у САД (3.11.). Јер, после четири године Доналда Трампа, немачко-америчко пријатељство је прилично нарушено. Да ли би Бајден могао да га поправи?

Која је најнижа тачка трансатлантских односа у време председника Доналда Трампа? Петер Бајер (ЦДУ), посланик у Бундестагу и координатор Савезне владе за трансатлантске односе, не мора дуго да размишља: било је то у августу 2018. кад је Трамп Европљане означио непријатељима.

„Ту је једноставно пређена граница. То нико не жели да чује ни од кога, а поготово не од америчког председника“, каже Бајер у разговору за ДВ.

То је само један од бројних случајева у којима је председник Трамп дао до знања шта мисли о Европи, Немачкој и савезној канцеларки Ангели Меркел.

Током четири године његове владавине између Вашингтона и Берлина променило се много тога, каже Бајер. Нарочито што се тиче стила комуникације.

„Били смо навикли да се ствари договарају. С тим у вези смо морали много да учимо.“ Као кад је Трамп најавио повлачење америчких трупа из Немачке. „То смо сазнали из чланка у Волстрит журналу, а онда се недељу дана о томе ћутало. Ни речи.“, каже Бајер.

Изгледа да је поремећен и лични однос између Трампа и Меркел. Трговац некретнинама и физичарка се разликују не само по стилу – он гласан, она тиха – него су и политички веома удаљени. Било код заштите климе, код светске трговине, код политике према избеглицама или сада код корона-кризе.

Смена у Белој кући се вероватно ретко када тако јако прижељкивала у Берлину као сада.

То не важи само за политичку класу. Према испитивању јавног мнијења института Цивеу само 13 посто Немаца желе други председнички мандат Трампа. Само присталице десно-популистичке Алтернативе за Немачку (АфД) већином подржавају Трампа. Али, присталице АфД-а су мањина у Немачкој.

Сећање на стара добра времена

„Сваки разуман човек се нада Бајденовој победи“, каже Јоханес Киндлер (74) који је доживео златно доба немачко-америчког пријатељства. Био је саветник у канцеларском уреду у време Регана, Буша и Клинтона.

Бициклом је дошао до бившег америчког насеља у Бону. Ту су улице шире него у остатку града, назване су по Кенедију и Мартину Лутеру Кингу. Има једна црква у северноамеричком колонијалном стилу, игралиште за бејзбол и амерички фудбал. После

рата, у тадашњем главном граду Савезне Републике Немачке, овде су становали амерички официри и запослени амбасаде. Окупација се претворила у посебан однос.

Киндлер је играо тенис с пријатељима с оне стране Атлантика, био гост у америчком клубу, згради равног крова с погледом на Рајну. Ту су некада гости били Џон Ф. Кенеди и Роналд Реган. Сада је зграда оронула, по зидовима граффити, врата закована даскама. САД су је напустиле 1999. када је главни град поново постао Берлин.

„Горе не може бити“, каже Киндлер и притом не мисли на пропадање зграде, него на актуелног америчког председника. Ипак: „Увек се превиђа да су односи између народа, између људи, бољи него између централа власти“, каже Киндлер. Он и данас има пуно пријатеља Американаца.

Дакле, да ли је само фасада оронула, а темељ још увек у реду?

И Бајден ће тражити од Немачке новац за одбрану

„Бојим се да су оштећени и темељ или носећи стубови овог трансатлантског моста“, каже Петер Бајер. Јер, свет се потпуно променио.

„То је оно што можда предуго нисмо хтели да видимо, јер је напорно. Последњих деценија је овде било пријатно разбашкарити се и водити лагодан живот под заштитом Американаца. То тако више није могуће.“

Ако би Бајден постао председник, комуникација с Вашингтоном би се сигурно побољшала. Али и он би од Немаца захтевао да преузму више одговорности, на пример када се ради о издацима за одбрану:

„Захтеви САД према Немцима били би бар исто толико велики као и за време Трампа.“

Тако мисли и Франзиска Брантнер, портпаролка Зелених за европску политику у Бундестагу. „Конфликти у нашем непосредном суседству су европски конфликти. И с председником из редова демократа за то ћемо убудуће бити сами одговорни“, каже Брантнер у разговору за DW и истиче:

„Зато нашу спољну политику коначно морамо дефинисати европски. Морамо у први план ставити оно што је заједничко европско, како бисмо уопште могли да делујемо као Немци и Европљани. Тим пре, ако Трамп остане“.

А када се ради о заштити климе - Брантнер је потпуно за Бајдена. Док Трамп стално доводи у питање утицај човека на промену климе, његов изазивач жели да САД учини „климатски неутралним“ до 2050.

„Ја се стварно надам да ће Паришки споразум о клими бити поново ојачан. Можда да се чак постигне и трансатлантски Грен Деал, заједнички инвестира у технологије, успоставе заједнички стандарди у вези са емсијом ЦО2“, каже Брантнер.

Повратак у будућност?

Немачко министарство спољних послова славило је немачко-америчко пријатељство прошле године под мотом „Дивно заједно“, и притом се пуно освртало на прошлост.

Јер, Сједињене Државе су некада биле „обећана земља“ и за милионе сиромашних Немаца. После Другог светског рата - узор слободе, благостања и напретка. 1990. као нација која је омогућила немачко уједињење.

Да ли ће и будућност донети дивно заједништво? То ће веома зависити од тога да ли следећи амерички председник Немачку види као противника или као партнера.

(Дојче веле)